Stanovisko Výboru regiónov na „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení integrovaného akčného programu v oblasti celoživotného vzdelávania“

(2005/C 164/07)

VÝBOR REGIÓNOV,

so zreteľom na Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení integrovaného akčného programu v oblasti celoživotného vzdelávania (KOM(2004) 474 v konečnom znení – 2004/0153 (COD)),

so zreteľom na rozhodnutie Európskej komisie z 15. júla 2004 požiadať výbor podľa článku 265 odseku 1 a článku 149 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva o stanovisko v tejto veci,

so zreteľom na rozhodnutie predsedu výboru z 5. apríla 2004 poveriť odbornú komisiu pre kultúru a vzdelávanie vypracovaním tohto stanoviska,

so zreteľom na svoj návrh stanoviska CdR 258/2004 rev. 2 prijatý 7. decembra 2004 komisiou pre kultúru a vzdelávanie (spravodajkyňa: pani **Christina Tallberg**, členka krajského zastupiteľstva Štokholm (SE/SPE)),

a s prihliadnutím na:

oznámenie Komisie o novej generácii programov v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania po roku 2006 (COM(2004) 156 v konečnom znení),

oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu na tému Budovanie našej spoločnej budúcnosti: Politické výzvy a rozpočtové prostriedky rozšírenej Únie 2007-2013 (KOM(2004) 101 v konečnom znení),

schválil na svojom 58. plenárnom zasadnutí konanom v dňoch 23.-24. februára 2005 (schôdzi z 23. februára) jednomyseľne nasledujúce stanovisko:

Všeobecné východiská

Komisia vypracovala návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení integrovaného akčného programu v oblasti celoživotného vzdelávania, ktorý obsahuje niektoré sektorové/špecifické programy. Integrovaný program sa zakladá na prebiehajúcich programoch Sokrates a Leonardo da Vinci, programe eLearning, iniciatíve Europass ako aj rôznych aktivitách, ktoré budú financované v rámci akčného programu Spoločenstva.

Návrh sa zameriava predovšetkým na otázky, ktoré majú význam pre politiku na miestnej a regionálnej úrovni, teda na najnižšej úrovni, a preto sú pre Výbor regiónov veľmi zaujímavé. V návrhu Komisie je ale skoro výlučne pojednávaná európska a národná úroveň. Dokument obsahuje minimálne množstvo odkazov na miestnu a regionálnu úroveň a jej význam pre účasť na tvorbe a implementácii programu v Európe.

Podľa údajov z r. 2001, ktoré poskytol Eurostat, sa priemerne 19,6 % mladých občanov EÚ vo veku 18 – 24 rokov nevyskytuje v štatistikách ďalšieho vzdelávania a 20 – 30 % absolventov škôl už nejde ďalej študovať, či už ide o odborné alebo všeobecné štúdium.

Ministri školstva členských štátov a ich kolegovia z ďalších 14 európskych krajín skonštatovali vo vyhlásení z Bologni (19. júna 1999), že sektor vyššieho vzdelávania v Európe musí dosiahnuť vo svete väčšiu príťažlivosť, ktorá by zodpovedala vysokej kultúrnej a vedeckej úrovni Európy.

Zhodne so závermi Európskej rady v Lisabone (marec 2000) vyzvala Európska rada vo Feire členské štáty, Radu a Komisiu, aby vypracovali jednotnú stratégiu a navrhli praktické opatrenia na podporu celoživotného vzdelávania všetkých ľudí.

Vzápätí na to predložila Európska komisia „Memorandum o celoživotnom vzdelávaní“, ktorým chcela vyvolať celoeurópsku diskusiu o komplexnej stratégii realizácie celoživotného vzdelávania na úrovni jednotlivca a na inštitucionálnej úrovni vo všetkých oblastiach verejného a súkromného života. Stratégia v rámci európskeho vzdelávania kladie dôraz na vzdelávanie jednotlivca.

Európski ministri zodpovední za vysoké školstvo sa stretli 19. mája 2001 v Prahe a okrem iného zdôraznili dôležitosť zatraktívnenia európskeho vysokého školstva pre študentov z Európy a iných svetadielov.

Na zasadaní Európskej rady v marci 2001 v Štokholme boli stanovené konkrétne budúce ciele európskych systémov všeobecného a odborného vzdelávania. Rada stanovila nasledovné prioritné oblasti rozvoja pre implementáciu pracovného programu Education 2010: prístup k poradenstvu, zabezpečenie kvality služieb, úloha poradenstva pre vývoj ľudských zdrojov a pre uľahčenie mobility pre štúdium a zamestnanosť v Európe. Na svojom zasadnutí v Barcelone (2002) sformulovala Rada pracovný program pre realizáciu týchto cieľov.

Návrh nadväzuje na oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o posilňovaní spolupráce s tretími krajinami v oblasti vyššieho vzdelávania (KOM(2001)385 v konečnom znení).

V Bielej knihe „Nový stimul pre mládež Európy“ je uvedené, že mladí ľudia potrebujú flexibilný riadiaci a poradný systém, ktorý im umožní prístup k celoživotnému vzdelávaniu a pomôže pri vzdelávaní, ktoré spája všetky sféry života.

Roku 2002 sa Komisia rozhodla vytvoriť európsky priestor celoživotného vzdelávania. Jeden z praktických výsledkov, ktoré Komisia dosiahla v spolupráci s Výborom regiónov, bol program „Vzdelávajúce sa regióny“ (Regionálne siete pre celoživotné vzdelávanie – program R3L). Na projekte je zúčastnených 120 regiónov v 17 sieťach, ktorých cieľom je vyvinúť komplexné stratégie pre celoživotné vzdelávanie.

Vo svojom oznámení, ktoré sa týka programov EÚ v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania po roku 2006, predkladá Komisia svoje plány pre nové programy Spoločenstva, vrátane integrovaného programu medzinárodnej mobility a spolupráce v oblasti celoživotného vzdelávania pre členské štáty EÚ, krajiny EEA/EFTA a kandidátske krajiny. Program obsahuje všeobecné aj odborné vzdelanie a ďalšie vzdelávanie.

V spoločnej predbežnej správe Rady a Komisie o „Všeobecnom a odbornom vzdelávaní 2010“ sú opísané najdôležitejšie reformy pre uskutočnenie Lisabonskej stratégie a sú vyzdvihnuté tri prioritné oblasti: koncentrácia reforiem a investícií na najdôležitejšie oblasti informačnej spoločnosti, umožnenie uskutočnenia celoživotného vzdelávania, vytvorenie Európy všeobecného a odborného vzdelávania. Ďalšia predbežná správa by mala byť predložená v roku 2006.

V novembri 2004 Wim Kok, predseda skupiny na vysokej úrovni pre strednodobú revíziu, predložil svoju správu o napredovaní Lisabonskej stratégie. Zo záverov správy vyplýva, že pokrok v stanovených cieľoch je príliš pomalý. Aj návrh integrovaného akčného programu pre celoživotné vzdelávanie je preto potrebné vidieť v týchto súvislostiach. Miestne a regionálne orgány majú vysoký potenciál na to, aby mohli aktívne prispievať k dosahovaniu cieľov v oblasti vzdelávania.

Výbor regiónov poukázal v rôznych kontextoch na to, že požiadavka celoživotného vzdelávania musí byť pevne zakotvená na miestnej a regionálnej úrovni. Na základe významu týchto tém pre budovanie našej spoločnosti na miestnej a regionálnej úrovni by sa chcel Výbor regiónov aktívne podieľať na tvorbe a podpore celoživotného vzdelávania.

Obsah návrhu

Integrovaný program

Nové predpisy zahŕňajú nový integrovaný program vzdelávania a odbornej prípravy pre mobilitu a projekty celoživotného vzdelávania a budovanie sietí. Obsahuje nasledovné:

1. Sektorové programy:
   - **Comenius** pre aktivity všeobecného vzdelávania týkajúce sa škôl až po (a vrátane) vyššieho stredného vzdelania,
   - **Erasmus** pre všeobecné vysokoškolské vzdelávanie a odborné vzdelávanie na terciárnej úrovni,
   - **Leonardo da Vinci** pre všetky ostatné aspekty odborného vzdelávania a prípravy a
   - **Grundtvig** pre vzdelávanie dospelých.
2. **Všeobecný alebo výberový program** s nasledujúcimi hlavnými aktivitami:
   - celospoločenská spolupráca pri celoživotnom vzdelávaní,
   - zvláštne zohľadnenie výučby jazyka,
   - podpora vzdelávania pomocou informačnej a komunikačnej technológie, pokiaľ tieto nespadajú pod jednotlivé programy,
   - lepšie šírenie výsledkov.
3. **Program Jean Monnet** pre podporu aktivít pre európsku integráciu ako aj európskych inštitúcií a združení v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania.

Cieľové úrovne

Na celý programový balík pre podporu celoživotného všeobecného a ďalšieho odborného vzdelávania je vyhradená smerná suma 13,620 mld. EUR počas sedemročného trvania programu. Rozpočtové prostriedky sú rozdelené na **štyri hlavné ciele**, ktoré sú uvedené v pláne rozpočtu pre roky 2007-2013.

Celkovým cieľom, k splneniu ktorého má prispieť celoživotné vzdelávanie, je ďalší vývoj EÚ na modernú spoločnosť založenú na poznatkoch. Pritom sú vytýčené štyri špecifické programy:

— účasť každého dvadsiateho žiaka na aktivitách Comenius v rokoch 2007 – 2013,

— 3 milióny študentov v programe Erasmus do roku 2011,

— 150 000 účastníkov ročne v programe Leonardo do 2013,

— 25 000 účastníkov ročne v programe mobility Grundtvig do roku 2013.

Názory Výboru regiónov

1. Výbor regiónov víta návrh Európskej komisie na koordináciu vzdelávacích programov EÚ v integrovanom programe pre celoživotné vzdelávanie. Považuje to za veľmi významný prínos v snahe o mobilizáciu všetkých zúčastnených aktérov, o vyvolanie rýchlych zmien v systémoch všeobecného a odborného vzdelávania pre splnenie požiadaviek novej ekonomiky založenej na poznatkoch a pre dosiahnutie cieľa EÚ dať ľuďom viac spoluúčasti a zodpovednosti v spoločnosti.

2. Výbor už pri predošlej príležitosti zdôraznil význam stratégie celoživotného vzdelávania a chcel by aktívne prispieť k tomu, aby mal integrovaný program silný vplyv a aby dal citeľné impulzy v prospech demokracie a prosperity.

2a. V dňoch 17.-18. novembra 2004 sa pri príležitosti 10. výročia vzniku Výboru regiónov konala diskusia mládeže. Zástupcovia mládeže zdôraznili, že neodkladným cieľom by malo byť poskytnutie príležitosti všetkým žiakom zúčastňovať sa na výmenných programoch, aby získali povedomie o iných kultúrach, jazykoch a Európskom spoločenstve. Výbor regiónov považuje navrhovaný obsah programu za krok správnym smerom a podporuje dlhodobý cieľ vyzdvihnutý zástupcami mládeže.

3. Európska rada v Lisabone oznámila, že všeobecné vzdelanie a odborná príprava sú rozhodujúce pre schopnosť EÚ zvládať výzvu a zabezpečiť, aby bola informačná spoločnosť prístupná pre všetkých. Toto umožní EÚ naplno rozvinúť svoj potenciál. Pomocou vzdelávacích opatrení musia byť podporené rozličné formy nadobúdania a rozširovania vedomostí, aby bolo možné účinnejšie podporiť väčšie množstvo ľudí.

Miestna a regionálna úroveň zohrávajú kľúčovú úlohu

4. V celej EÚ plnia miestne a regionálne orgány úlohy, ktoré majú centrálny význam pre oblasti, o ktorých sa píše v dokumente Komisie.

5. V mnohých európskych krajinách sú regióny a obce hlavnými nositeľmi všeobecného vzdelania, odborného vzdelania a vzdelávania dospelých. Na ich úrovni sú stanovované a realizované vzdelávacie opatrenia. V širšom kontexte predstavuje miestna a regionálna úroveň prvok sociálneho partnerstva, koordinuje lokálny a regionálny vývoj ako aj jeho rast a preto má opodstatnený záujem na rozvíjaní schopností pracovnej sily.

6. Lokálna a regionálna úroveň popritom preberá sociálne služby a je zodpovedná za blaho občanov – detí, dospelých a starších ľudí. Ďalšia úloha je postarať sa o to, aby sa spoločenského života zúčastňovali a boli do neho integrovaní ľudia v hmotnej núdzi, predovšetkým ľudia telesne alebo duševne postihnutí. Okrem toho je v postavení zamestnávateľa a preto je bezprostredne zainteresovaná na rozvíjaní schopností svojich vlastných zamestnancov.

7. Pri úsilí miest a regiónov v oblasti európskeho vzdelania existuje dôležitý demokratický prvok: možnosť zúčastniť sa na tvorbe demokratickej spoločnosti, vyvíjať sa v nej a stať sa nositeľom demokracie.

8. Možno tiež povedať, že miestne a regionálne orgány majú jedinečnú pozíciu, pokiaľ ide o uzatváranie konštruktívnych partnerstiev so sociálnymi partnermi a inštitúciami pre všeobecné a doškoľovacie zariadenia, aby sa prispôsobila ponuka všeobecných a odborných vzdelávacích možností špeciálnym miestnym pomerom a potrebám.

9. Rôzne projekty regionálnej a miestnej spolupráce fungujú ako dôležitá hnacia sila rastu a vývoja.

10. Pomocou programov všeobecného a odborného vzdelávania sa dotkne EÚ každoročne množstva občanov – žiadna iná spoločenská aktivita nemá takú širokú účinnosť. Okrem toho programy podporujú modernizáciu systémov vzdelávania a odborného vzdelávania EÚ a motivujú občanov k ďalšej kvalifikácii. Z pohľadu úloh na miestnej a regionálnej úrovni musia byť regionálni aktéri dôležitou cieľovou skupinou pri opatreniach, ktoré majú v predmete činnosti realizáciu programov v oblasti vzdelávania.

11. Výborným príkladom šírenia a vývoja celoživotného vzdelávania v Európe je iniciatíva R3L („Regionálne siete pre celoživotné vzdelávanie“), ktorú zriadila Komisia a Výbor regiónov. Výbor by uvítal niekoľko ďalších iniciatív tohto typu, ktoré môžu prispieť silným a aktívnym dielom k európskej integrácii na základnej úrovni.

12. Miestna a regionálna úroveň v Európe musí byť zapojená do programov vzdelávania a odbornej prípravy už v ich prvých fázach. Nesmie vystúpiť na konci programovej fázy ako pasívny prijímateľ dosiahnutých výsledkov.

Miesto stratégie celoživotného vzdelávania v integrovanom programe

13. Stratégia celoživotného vzdelávania buduje na tom, že ťažisko spočíva na učení, a nie na výchove, a prednostne aj na dosiahnutí vedomostí a schopností jednotlivca, a nie na formálnom vzdelávacom systéme.

14. Stratégia sa rozširuje, s ohľadom na najrozličnejšie formy výučby a vzdelávania, od predškolských zariadení až po vzdelávanie dospelých. Tento rozsiahly koncept sa musí tiahnuť skutočne ako červená niť cez navrhnutý integrovaný program a sektorové programy.

15. Lepšie uvedomenie si rôznorodosti a hodnoty európskych kultúr musí byť úlohou všetkých špecifických programov, nie iba programu Comenius.

16. Význam trvalo udržateľného hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho vývoja musí byť zahrnuté do spoločných cieľov z hľadiska konceptu celoživotného vzdelávania.

17. V oznámení Komisie je takisto zakotvené aj zakomponovanie systémov vzdelávania a praktickej výučby do kontextu celoživotného vzdelávania. Komisia už stanovila, že nový integrovaný program pokryje tak akademické vzdelávanie, ako aj odbornú prípravu. Výbor regiónov tento prístup podporuje, pretože doteraz bola nevýhoda v tom, že pri doterajších programoch Sokrates a Leonardo boli platné rôzne predpisy a tým aj rozdielne postupy.

18. Skutočnosť, že základná odborná príprava spadá pod program Leonardo a odborná príprava po strednej škole pod program Erasmus, ďalej zdôrazňuje potrebu medzisektorových príležitostí.

19. Výbor regiónov by rád zdôraznil potrebu optimálnej spolupráce medzi jednotlivými sektorovými programami. V rámci programu celoživotného vzdelávania musia byť možné a uľahčené tak „horizontálne“, ako aj „vertikálne“ projekty. Výbor konštatuje, že navrhnutá programová štruktúra je pre takúto užšiu kooperáciu medzi jednotlivými sektormi otvorená.

20. Výbor regiónov je však toho názoru, že okrem tejto otvorenosti je nutná aj výrazná *snaha* o silnejšiu kooperáciu medzi rozličnými špecifickými programami. To je v súlade s perspektívou, na ktorú je poukazované v stratégii EÚ o celoživotnom vzdelávaní.

Reagovať na potreby potrieb súčasnej odbornej spôsobilosti

21. Príprava na povolanie sa v priebehu času rýchle mení. V odbornej príprave, ktorá je nasmerovaná na celoživotné vzdelávanie, nadobúdajú pojmy ako vedomosti a učenie dôležitý význam a súčasné pracovné prostredie vyžaduje napríklad lepšie znalosti jazykov.

22. Sociálne schopnosti, ako je pocit zodpovednosti, ochota pracovať v tíme, znášanlivosť s kolegami a inými dospelými, tvorivosť, schopnosť vidieť širšie súvislosti, a svedomitosť sú v príprave na povolanie takisto dôležitými faktormi. Podnikavosť, aktívne občianstvo, presadzovanie rovnoprávnosti a boj proti rasizmu a xenofóbii sú ďalšie veľmi dôležité „všeobecné“ komponenty odbornej prípravy na povolanie. Pod špecifickými cieľmi integrovaného programu sa nachádzajú viaceré tieto znaky, čo považuje VR za pozitívum.

23. Na druhej strane všeobecné vzdelávanie musí byť viac otvorené svetu práce a budúcej zamestnanosti, napr. spoluprácou s podnikmi, prácou na projektoch, nasadením praktikov z pracovnej sféry do tried, atď.

24. Výbor si myslí, že program vysokoškolského vzdelávania môže prispieť hodnotnými impulzmi. Toto je dôležitým predpokladom pre regionálny rozvoj.

25. Okrem toho sú veľmi dôležité pre vývoj aj *malé a stredné podniky*. Zamestnanci v nich väčšinou nemajú dosiahnuté vyššie vzdelanie. Tradície vzdelania a odbornosti sú v tomto prípade rôzne. Preto je dôležité podporovať v programe aj ďalšie vzdelávanie tých zamestnancov, ktorí majú medzery vo svojom základnom alebo stredoškolskom vzdelaní. Treba porozmýšľať, ako sa dá zlepšiť vzdelanie a odborná príprava takým spôsobom, aby z toho mohli profitovať aj zamestnanci malých a stredných podnikov.

26. Ďalej musí byť jasné, ako flexibilne prispôsobiť programy cieľom a požiadavkám stratégie, ktoré sa môžu objaviť a meniť v priebehu programu.

27. Výbor regiónov okrem toho vyzdvihuje nutnosť, aby bolo rozdelenie prostriedkov na jednotlivé programy nepretržitým procesom, v spojitosti s rozpočtom a cieľmi integrovaného programu. Toto sa týka aj vývoja *medzi* jednotlivými programami ako aj možností prerozdelenia, aby bolo možné podporovať aj vývoj a výmeny študentov, ktorí majú za sebou kratšiu akademickú kariéru/dobu vzdelávania.

Situácie pre účastníkov

28. Európsky parlament pred nedávnom poukázal na to, že nedostačujúce finančné príspevky pre študentov na výmenu mali za následok, že sa na programoch výmeny študentov zúčastňovali najmä študenti z dobre situovaných rodín. Preto je dôležité, aby členské štáty garantovali a zabezpečili študujúcim skutočnú možnosť účasti na výmenných programoch a mali prístup k finančnej podpore a aby bola zohľadnená finančná situácia žiadateľa.

29. Veľmi naliehavou otázkou pre VR, pri ktorej môže integrovaný program opatrení pre celoživotné vzdelávanie dosiahnuť svoju účinnosť, je sociálna integrácia. Toto sa týka veľkých, heterogénnych skupín žiakov, ktorí potrebujú rôzne druhy pomoci kvôli ťažkostiam pri učení, sociálnym problémom a separácii, alebo preto, lebo vyrastajú v cudzej krajine s cudzou kultúrou. V budúcnosti hrozí problém, že mnoho mladistvých preruší alebo opustí školu s nedostatočnými základnými vedomosťami. Musia sa nájsť možnosti, ako podporiť metodické vzdelávanie a vyučovanie a ako pomôcť týmto mladým ľuďom v ich vývoji pomocou vhodných opatrení.

30. Táto problematika je taká dôležitá, že musí byť zreteľne vyjadrená v programových cieľoch a musia byť dané zodpovedajúce možnosti v programe EÚ, v národných programoch a miestnych programoch. „Second Chance Schools (školy druhej šance)“ sú dobrým príkladom pre európsku sieť v tomto zmysle podpory metodického vzdelávania, vyučovania a odovzdávania praktických zručností.

31. Pre žiakov s postihnutím musia byť vytvorené podmienky na to, aby sa mohli ako ostatní žiaci zúčastňovať aktivít v rámci integrovaného programu.

32. Pri účasti dospelých osôb na výmenných programoch je potrebné si popritom všímať aspekty rovnosti tak, aby sa na nich zúčastňovali rovnakým dielom muži aj ženy. Toto platí obzvlášť pre zamestnaných, ktorí chcú dosiahnuť novú kvalifikáciu.

Zapojenie susedných tretích krajín

33. Výbor regiónov víta aj zámer pričlenenia susedných tretích krajín. V tejto súvislosti je treba prirodzene odkázať na vyhlásenie Európskeho parlamentu v správe „Rozšírená Európa – susedstvo". Kontaktmi takéhoto druhu bola v minulosti budovaná spolupráca na miestnej a regionálnej úrovni a umožňovala sa príprava pre kontakty s novými krajinami, ktoré boli prednedávnom prijaté do Európskej únie ako členovia. Výbor pokladá pokračovanie a ďalšie rozvíjanie takejto spolupráce s ďalšími krajinami na miestnej a regionálnej úrovni za samozrejmé.

Rozdelenie kompetencií

34. Výbor regiónov zdôrazňuje význam jasného obmedzenia kompetencií medzi EÚ a členskými štátmi v programovej práci. Praktické riadenie by malo byť prevzaté členskými štátmi. Základným predpokladom úspechu tohto zámeru je decentralizovaná štruktúra, v rámci ktorej musí prevziať aktívnu úlohu aj miestna a regionálna úroveň.

35. Na úrovni EÚ by mali byť – podľa návrhu Komisie – riešené otázky, ktoré sa týkajú určovania cieľov, všeobecného prehľadu, všeobecnej stratégie, pozorovania a analýzy, kontroly priebehu a vyhodnotenia. Otázky realizácie, identifikácie a šírenia a rozširovania úspešných foriem implementácie sú rovnako úlohou Spoločenstva. Dôležitá úloha je pripísaná miestnej a regionálnej úrovni pri realizácii, získavaní podpory a šírení nových programov.

36. Je potrebné zabrániť takým rozhodovacím procesom, ktoré by znamenali, že vec sa bude spracovávať na dvoch úrovniach.

Poznámky k jednotlivým častiam integrovaného programu

37. Výbor regiónov považuje navrhované integrované programy a s nimi spojené ambície za veľmi dôležité pre podporu mobility a partnerstva a pre projekty a siete v Európe.

38. Programy mobility sú veľmi dôležité pre miestnu a regionálnu úroveň. Často sú to práve malé, na úrovni jednotlivých štátov uzatvorené projekty mobility, ktoré majú rozhodujúci vplyv a prispievajú k posilneniu európskeho štýlu zmýšľania, aktívnemu občianstvu a demokracii. Je dôležité, aby projekty poskytovali priestor na otvorenosť a výmenu skúseností. Toto uľahčuje šírenie poznatkov a uskutočňovanie. V tomto prípade je skúšobným kameňom vzájomné učenie sa.

39. V rámci programu mobility musí byť na úrovni jednotlivých štátov, regionálnej a miestnej úrovni podporovaná pripravenosť k pokračovaniu mobility aj po ukončení, aby boli udržiavané vybudované štruktúry a kontakty. Projekty musia prispievať k tomu, aby odstraňovali prekážky a podporovali ďalšiu výmenu, aby sa stali súčasťou normálnej práce. V rôznych systémoch financovania vyučovania členských štátov musí byť naplánovaná možnosť pre študentov študovať časť štúdia v iných členských štátoch.

40. V rozvojových programoch sa musia využívať všetky vedomosti, napr. vo forme združení expertov atď. Projekty, v rámci ktorých sú vyhodnocované rôzne formy vzdelávania, sú veľmi dôležité v rámci stratégie pre celoživotné vzdelávanie. Kvôli veľkému významu rozvojových programov by mala byť preto za určitých podmienok možná modifikácia alebo zmeny smerovania.

41. Výbor regiónov prikladá veľký význam navrhovaným všeobecným/transverzálnym programom ako faktoru súdržnosti v súvislosti s analýzou a podporou rozvoja politík. Medzi ďalšie dôležité úlohy patrí zakladanie nových projektov a sietí, ako aj prispievanie k novým procesom, ktoré dokážu pokryť potreby v oblasti ďalšieho vzdelávania v EÚ. Preto musí byť na základe významu miestnej a regionálnej úrovne pre všeobecné a odborné vzdelanie vytvorené spojenie medzi touto aktivitou a Výborom regiónov.

42. Programu Jean Monnet pripadá strategická funkcia pre európsku integráciu v oblasti vysokého školstva a výskumu.

Výbor

43. Výbor regiónov by chcel zdôrazniť, že tento výbor má pomáhať Komisii v nasledovnom:

— určenie cieľov a tvorba politiky,

— kontinuálne sprevádzanie programom a zdôrazňovanie spoločných cieľov v integrovanom programe,

— zabezpečenie efektívneho zohľadnenia stratégie EÚ pre celoživotné vzdelávanie v jednotlivých sektorových programoch.

Tento výbor zabezpečuje, aby sa nevytvárali žiadne bariéry medzi jednotlivými programami, ale aby programy pôsobili spolu. V budúcnosti musí byť v rámci ďalšej práce vytvorená spolupráca medzi VR a týmto výborom.

Rozsah programu

44. Výbor regiónov víta navrhnuté ciele programového rozsahu, ktoré obsahujú strojnásobenie programov mobility. Toto sú veľmi ctižiadostivé ciele, ktoré iba prispejú k posilneniu spoločenstva a súdržnosti EÚ. Využitie nesmie byť ale predradené nad kvalitatívne aspekty programov.

Zjednodušenie administratívnych postupov

45. VR víta aj zjednodušenie resp. väčšie využitie paušálneho financovania v rámci manažmentu nákladov. Už pri skoršej príležitosti upozorňoval na to, že byrokratické postupy niekoľkonásobne znižujú počet žiadostí. Mnoho účastníkov, ktorých sa to môže týkať, sa ani nezúčastní, pretože má obavy z výdavkov, ktoré im vyplývajú z komplikovaného postupu. Podľa názoru VR musia byť požiadavky na spravovanie a zúčtovanie v primeranom pomere k výške finančného príspevku. U menších projektov nie je potrebná taká rozsiahla a prácna kontrola ako pri väčších.

46. Súčasne by chcel výbor upozorniť na to, že sú rozdielne predpoklady a schopnosti účasti na programoch, čo má vplyv na výšku nákladov. Toto môže súvisieť napr. s tým, že sa už niekto odvykol učiť, s postihnutiami, s možnosťami financovania cesty a pobytu alebo s rôznymi regionálnymi predpokladmi.

Názvy

47. Výbor regiónov ďalej poukazuje na to, že pri nových programoch a ich čiastkových programoch by mali byť používané jednoznačné, funkčné názvy, ktoré sú jasné a zrozumiteľné vo všetkých európskych jazykoch, v ktorých sú predkladané. Názvy ako „integrovaný program resp. všeobecný/transverzálny program“ môžu viesť k nejasnostiam a nedorozumeniam.

48. Musí byť dostatočne zjavné, že „integrovaný program“ spája všetky možnosti podpory, tzn. že Comenius, Leonardo, Erasmus a Grundtvig rovnako ako program Jean Monnet sú časťami tohto celku. Musí byť jasne rozoznateľné, že všeobecný/transverzálny program má strategickú, zlučovaciu funkciu. Podľa názoru VR musí byť táto otázka posudzovaná so zvláštnou starostlivosťou.

Subsidiarita a proporcionalita

49. Program rozširuje národné ako aj regionálne a miestne opatrenia. Navrhnutá právna podstata ponúka možnosti tvorby doplnení. Program je usídlený v prvom rade v takých oblastiach činnosti, v ktorých nemôžu členské štáty účinne jednať osamotene. Nie je zameraný na štrukturálne, obsahové zmeny vzdelávacích systémov, ale koncentruje sa na oblasti, v ktorých toto jednanie vytvorí nadhodnotu na spoločenskej úrovni. S ohľadom na pomernosť sa dá zistiť, že je program vytvorený tak, aby umožnil čo najväčšie možné zjednodušenie.

Odporúčania výboru regiónov

1. Miestna a regionálna úroveň musí byť zohľadnená už v prvých fázach všetkých prác súvisiacich s integrovaným programom.

2. Lokálni a regionálni aktéri musia byť dôležitou cieľovou skupinou pre opatrenia, ktoré slúžia ďalšiemu vývoju a integrácii EÚ vo všeobecnosti a realizácii programov v oblasti vzdelávania obzvlášť.

3. Neformálne vzdelávanie musí zaujať vyššiu hodnotu postavenia v programe.

4. Pre zabránenie problémom s obmedzovaním a prekážkami by malo byť umožnené zhrnúť jednotlivé diely integrovaného programu podľa možnosti do jedného spoločného bodu (podľa článku 4 návrhu) a príslušne zredukovať špecifické prístupové pravidlá pre programy Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci a Grundtvig.

5. Rovnaká otvorenosť by mala platiť aj pri zostavovaní navrhovaného finančného rámca čiastkových programov.

6. Prepojenie medzi základným a vysokoškolským vzdelaním, medzi všeobecným a odborným vzdelaním ako aj medzi formálnym a neformálnym vyučovaním musí byť počas priebehu programu aktívne posilňované.

7. Stratégia EÚ pre celoživotné vzdelávanie musí byť výrazne zreteľnejšia v integrovanom programe a jeho jednotlivých čiastkových programoch.

8. Významná úloha musí byť pripísaná miestnej a regionálnej úrovni pri realizácii, získavaní podpory a šírení integrovaného programu a jeho jednotlivých čiastkových programov.

9. VR sa chce aktívne zúčastňovať na zisťovaní, šírení a prerokovaní výsledkov, ktoré vzniknú pri spracovaní otázok na úrovni Spoločenstva.

10. Navrhovaný všeobecný/transverzálny program má strategickú, určujúcu funkciu pre tvorbu opatrení, vývoj nových projektov, sietí pre analýzu a ako príspevok k novým mechanizmom na krytie potrieb ďalšieho vzdelávania v EÚ. Preto musí byť vytvorená na základe významu miestnej a regionálnej úrovne pre všeobecné a odborné vzdelávanie súvislosť medzi touto aktivitou a Výborom regiónov.

Brusel 23. februára 2005

Predseda

Výboru regiónov

Peter STRAUB